

هغې نه څو قدمه مخكېنې ځي. ځكه چې جرنيل صېب او پروفيسر اسدالله بوټو دواړو ته دا ښه پته وه چې اسلام د موهنجدارو تهذيب نه مخكېنې عربو كېنې ته ؤ نو په سنده كېنې جومات د كومي راغلو. خو د جرنيل صېب حكم ؤ. پروفيسر صېب تاريخ بدل كړو خلقو وړ ته لاسونه او پر قول او اوس له خېره د سنده دغه جومات د موهنجدارو د كنډراتو نه هم لرغونې او قديم د. نشته داسې جرات په چا كېنې چې موهنجدارو د دې جومات نه مخكېنې لرغونې يا زوړ وگرځوي. كه دا حركت چا وكړو نو نه صرف كافر د بلكې د پاكستان هم دښمن د.

د خوشامندو هيڅ حد نشته. او دا هم يو ځلنده حقيقت د چې خوشامندگر اكثر تاريخ دانان، پوهان او شاعران اديبان وي. دا قصيدي چې

د پاكستان يو فوځي آمر جنرل ضياء الحق د چا په مشوره يا په خپله خوښه سنده ته د باب الاسلام نوم وركړو. دې لړ كېنې سكه كېنې يو سيمينار جوړ شوه ؤ. دې سيمينار كېنې مرد مومن مرد حق جنرل ضياء الحق هم د مشر مېلمه په حيث موجود ؤ. پروفيسر اسدالله بوټو د سټېج سكرتور ؤ.

پروفيسر صېب په دې موقعه دا اهم تاريخي انكشاف وكړو چې د سنده مشهور تاريخي جومات د موهنجدارو نه هم زوړ د. ټولو حاضرينو سره د جنرل ضياء الحق داسې لاسونه وپر قول لكه چې پروفيسر اسدالله بوټو دومره رښتيا وئيلي وي چې د چا پلار ئې هم دروغ نه شي ثابتولې. ضياء الحق ځان سره موسكه شو چې ما موده بيا دې مونده. زه چې څه و ايم خلق د

ليکي دا څوک دي خو شاعران دي. دا تاريخ چې ليکي دا څوک دي دا آعلي تعليم يافته خلق دي چې خلق ور ته روښان فکره، پوهان او د فکر و علم خاوندان وائي. دوي هغه څه ليکي چې څه ور ته خپل نائيک حکم کوي. که ډېر رښتيا وليکي نو هغه دومره رښتيا وي چې څومره د ده نائيک ته منظور وي او د هغه څه نه خپل قلم او کاغذ په امان ساتي کوم چې د ده نائيک نه غواړي که هغه هر څومره رښتيا او حقيقت وي.

پروفيسر اسدالله بوتو څه عام سره نه ؤ. پروفيسر ؤ. او يو سندهي پروفيسر ته به څنگه د موهن جوډارو د قدامت علم نه وي. دا سلسله څه او درېدلې نه ده او نه د دې آغاز پروفيسر اسدالله بوتو کړه ؤ. دا هر څه د پخوا راهسې را روان دي. او سلسله روانه ده. جنرل ضياء الحق ته د دې نه پس د مرد مومن مرد حق خطاب هم چا دهقان، مزدور يا خواري کښ نه دے ورکړه بلکې چا پير فقير، پروفيسر، مولانا او مفتي به ورکړه وي. د دې نه مخکښې يو بل فوځي آمر فيلډ مارشل محمد ايوب خان ته هم دغه صاحب امرائے قوتونو د صلاح الدين ايوبي خطاب ورکړه ؤ. او هغه ئې دومره د هوا په ټټو سور کړو چې هغه څه ئې وکړل چې څه ئې خوښه وه. او بيا جنرل ضياء الحق ته لاره هواره وه.

د خوشامندگرو کمه په يو دور کښې هم نه

وي. خوشامندگرو تل فائده موندلې ده خو د چا چې خوشامندي کېږي هغه تل نقصان موندلے دے. خو بيا هم هر څوک په خپله خوشامنده داسې خوشحالېږي چې خپلې ارتې بيرتې جامې پرې لندې تنگې شي. تاسو دا مه گڼئ چې دا لوتې لوتې افسران چې په اوچتو اوچتو چوکيو ناست دي دوي دا چوکۍ په خپل قابليت موندې دي. البته دوي سره د خوشامندو کولو قابليت دومره اثرناک وي چې د خپل نائيک د کاني زړه نه هم موم جوړ کړي.

دا وزيران او د اسمبلو ممبران چې تاسو گورئ دوي کښې هم دا صلاحيت موجود وي. ځينې خوشامندگرو ته خو د خوشامندو فن او هنر د پلار نيکه نه په وراثت کښې پاتې وي. د خوشامندو هنر د دوي په خټه کښې اغېلے شوے وي. دوي نه دا صفت يا هنر ويستل ځان سره دوکه کول او د قوم نه لاره هم خطا کول دي.

تاسو خپل گېرچاپېره نظر واچوئ تاسو ته به خوشامندگر دومره په گڼ تعداد کښې ښکاره شي چې ځېران دريان به شئ. که د دوي تاريخ او جغرافيه مو ولوسته نو تاسو ته به معلومه شي چې پښتونخوا ته سکھان چا راوستي وو. او بيا انگرېزان چا راوستل او د انگرېز خوشامندي چا وکړې او د هغه خوشامندو صله ورته څه په لاس ورغله. دا نن چې د وزارتونو په چوکيو ناست دي

د دوي د نيکونو کردار هم دغه ؤ. دا جدا خبره ده چې د دوي خپلو کښې رقابتونه وي. يو بل ته لارې نيسي. او ځان ته لار کولو دپاره ئې بيله بيله سياسي پارټي خوښه کړې ده.

قيصه مې سياستدانانو ته ورسوله. دا سياستدانان غريبانان ډېر مظلومان دي چې د چا د بدو خبره شروع شي نو په سياستدان غريب او درېږي. ما خبره د پروفيسرانو، مفتيانو او پوهانو کوله.

يو محفل کښې ناست ؤم د تحريک انصاف پښتونخوا د حکومت يو وزير هم راسره خوا کښې ناست ؤ. مخامخ راته يو پروفيسر کرسی نيولې وه. د پروفيسر صېب همدردی د يو مذهبي سياسي گوند سره وي. پروفيسر صېب گویا شو چې عمران خان د دۀ ډېر خوښ دے. ډېر پوهه او ايماندار ليډر دے. پروفيسر غريب لا خپل تقرير سرته نۀ ؤ رسولې چې ټاکو ورتۀ ټک ورکړو. چې ولې ډاکټر صېب تاسو هم د وائيس چانسلر دپاره امېدوار یئ. پروفيسر صېب غلے شو. ورسره ټول محفل هم غلے شو. خاموشي خوره شوه. زما په خوا کښې ناست وزير صېب زۀ رو غوندې ترخ کښې وسکونډلم چې اخوا دې خوا مې نظر واچولو نو د هر چا سر ښکته خوشونډې ئې موسکي وې. شايد چې د ټاکو ټک رسا ؤ. د پروفيسر صېب دې چار ښه وي سلام دعا ئې

راسره نۀ دي پرېښي او نۀ ئې رانه څه گيله کړې ده.

خېر د خوشامندو او خوشامندگرو مثالونه دومره دي چې کتابونه پرې ليکلے کېدے شي. خو ټاکو هم کله کله د تلې ډنډی وهي. ډېر رښتيا نۀ شي وئيلے. زيات مثالونه ورکوي د خولې خوند خرابولے شي ځکه چې هغوي ځان پېژني او بيا به راسره سلام دعا پرېږدي. او زۀ نۀ غواړم چې زما د دوستانو يارانو او خپلو خپلوانو دائره دې راتنگه شي. هر وخت ټکونه ورکول هم خوند نۀ کوي. ټک به ټاکو ورکوي خو کله کله او يو نيم کس ته هر وخت او هر چاته نه. ځکه چې نور خلق هم شته ټوله ذمه واري زما په سر نۀ ده.

زما د ټک سره نۀ خوشامندي کېدے شي او نۀ خوشامندگر. دا دنيا کۀ ښائسته ده نو د خوشامندگرو په خوشامندو ښائسته ده. کۀ خوشامندي نۀ وے نو په دې کرسو به بنده څنگه کېناستو. زما په خيال واکمن (Authority) ته به د دستار د سپري په انتخاب کښې ډېر مشکل ؤ. خوشامندي خو د واکمن کار تر کافي حده اسان کړي. او زر د کرسی دپاره د کرسی نشين انتخاب وکړي. او کار روان شي. مطلب دا چې خوشامنده او خوشامندگر دواړه د کار څيزونه دي. ځکه خو ځيني خلق د يو بل خوشامندي کوي. دې کښې د دواړو کار جوړ وي. دا هنر هم دے او مصلحت هم. عقلمندي هم ده او سياست هم.